

Стенографски дневник

НА

42. заседание

Петък, 5 февруари 1943 г.

Открито в 16 ч. 55 м.

Председателствувал подпредседателят Димитър Пешев.
Секретари: Димитър Сараджов и Свегослав Славов.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Съобщения:		Законопроекти:	
Отпуски	845	1. За изменение и допълнение на закона за засилване на държавните приходи, закона за държавните привилегии, акцизите и патентите и закона за тютюна. (Второ четене)	846
Питане	845	2. За разрешаване на извънреден бюджетен кредит по бюджета на Министерството на войната за 1943 бюджетна година в размер на 20.000.000 лв. (Второ четене)	849
Законопроект	845	3. За изменение и допълнение на закона за бюджета, отчетността и предприятията. (Второ четене)	849
Предложение	845		
Дневен ред:		Говорили: М-р Д. Божилов	849, 851, 855
Питане от народния представител Петко Стайнов до председателя на Народното събрание, относно неотговаряне на питаня от г-да министрите. (Отговор)	845	Г. Тодоров	850, 852, 854
Говорили: П. Стайнов	845	Докл. Д. Андреев	853
Подпредс. Д. Пешев	846	Дневен ред за следващото заседание	855
Предложение за освобождаване Кюстендилското градско общинско управление от заплащане на вносни мита и др. на разни радиоапарати и части. (Приемане)	846		

Председателствуваш Димитър Пешев: (Звъни) Присъствуват нужният брой народни представители. Обявявам заседанието за открито.

(Отсъствуват народните представители: Борис Попов, Белю Келешев, Борис Кисъов, Георги Рашков, Георги Михайлов, Минчо Ковачев, д-р Николай Николаев, и Симеон Андреев)

Имам да ви направя следните съобщения.

Разрешени са отпуски на следните г-да народни представители: Иван Батембергски — 1 ден, Никола Логофетов — 1 ден, д-р Иван Вазов — 1 ден и Борис Кисов — 1 ден.

Постъпило е питане от народните представители Димитър Андреев, Иван Батембергски и Лазар Попов до председателя на Народното събрание за несъобщаване внесен законопроект по частен ред за изземане в полза на държавата на всички придобити от 1 септември 1939 г. насам неоправдани морално богатства.

На питането ще бъде отговорено своевременно.

Постъпили са:

От Министерството на железниците, пощите и телеграфите — законопроект за разрешаване на Българското речно плаване да сключи заем от Българската земеделска и кооперативна банка, в размер на 150.000.000 лв., под гаранцията на държавата.

От Министерството на вътрешните работи и народното здраве — проекторешение за освобождаване от отговорност и за окончателно отчитане по отчета за 1931/1932 финансова година, за времето от 1 април до 15 декември 1931 г., бившия секретар-бирник на Даскал-Атанасовската селска община, Старозагорска околия, Дожо М. Карталев

Законопроектът и проекторешението са раздадени на г-да народните представители и ще бъдат поставени на дневен ред.

Председателството е готово да отговори на питането на народния представител г-н Петко Стайнов от 2 февруари т. г.

Моля г-н Петко Стайнов да прочете питането си.

Петко Стайнов: (От трибуната. Чете)

„Питане до председателя на Народното събрание. Господин председателю! На 25 декември миналата година отправих едно питане до министра на вътрешните работи, с което молах този министър да ми отговори какви причини са предизвикали блокирането на цялата столица София, от полиция и войска и дали преустановяването на цялото движение в столицата през цял един ден не означава една призната невъзможност на полицията в столицата да се справи със своите задачи, със средствата, които са на разположение на полицейските органи в модерните държави?

На 16 миналия месец отправих друго питане до министра на вътрешните работи, с което молах да ми отговори на какво основание, когато изрично се твърди в Народното събрание, че контрол върху печата ще се упражнява само с оглед на запазването на тайната около външните и военните въпроси, и с оглед предотвратяването да се пишат и поддържат в печата тези, които са за-

бранени по закона за защита на държавата, контролата по печата ми забрани да напечатам във вестник „Мир“ една статия, в която разглеждам, и то принципно, чисто вътрешния въпрос по начин, който може би не харесва лично на министра на вътрешните работи, който стои начело на цензурата у нас, и не съставлява ли това нарушение на чл. 79 от конституцията?

Оттогава насам нито на едното, нито на другото ми питане е отговорено от министра на вътрешните работи. Тъй като не допускам, че министърът на вътрешните работи няма да се съобразява с постановленията на чл. 92 от конституцията, която го задължава да ми даде исканите обяснения — задължение приповторено и в правилника за вътрешния ред, чл. 68 — и тъй като исканите от мен обяснения по естеството на въпросите, които повдигам, не са от естество да повредят държавните интереси, както гласи чл. 92 от конституцията, в който случай министърът все пак трябваше — както това личи и от чл. 68 от правилника — да заяви изрично в Събранието, че не намира за уместно да ми отговори, за да поеме пред Народното събрание отговорността за това, моля Ви, г-н председателю, да ми отговорите на следния въпрос:

Изпратени ли са от канцеларията на Народното събрание моите питаня до министра на вътрешните работи и кога, и ако наместно са изпратени навреме и при все това министърът не ми е отговорил досега, как мисли да процедира председателството, за да обезпечи изпълнението на чл. 92 от конституцията и чл. 68 от правилника, та да може действително да се обезпечи, щото министрите навреме да се явяват да отговарят на поставените им питаня от народни представители? А ако действително считат, че могат да се позовават на чл. 92, на края, от конституцията, за „да премълчат някои работи“, не счита ли председателството, че за да се ангажира отговорността на министрите — както иска това чл. 92 от конституцията — необходимо е все пак, щото министърът лично да се яви в Народното събрание и да заяви, кои „работи“ смята необходимо да премълчи, за да се не увредят държавните интереси и по този начин, да даде обяснения само по ония работи, при които не биха се увредили държавните интереси.

Иначе, ако министърът може по своя воля да отговаря когато иска, дори след месеци, на така поставени питаня и да не се яви поне лично да заяви, както го задължава конституцията, че по определени работи не може да отговори, контролът на народното представителство върху упражнението на изпълнителната власт става илюзорен и едно основно положение в конституцията се намира нащърбено.

Ние сме се крели да пазим тази конституция и наш дълг и преди всичко на нашето председателство е дълг да обезпечи във всяко отношение съблюдаването на конституцията и на правилника.“

Ангел Сивников: И в английската камара не отговарят на всички питаня.

Председателстващ Димитър Пешев: (Става прав) Г-да народни представители! На питането на г-н Петко Стайнов имам да дам следния отговор.

Въпросните питання, които се цитират, са постъпили в Народното събрание: първото — на 23 декември 1942 г. и второто — на 16 януари 1943 г. И двете питання, съгласно правилника за вътрешния ред на Народното събрание, са съобщени съвременно на г-да народните представители и веднага са изпратени на министъра. Ако до този момент не е отговорено на тези питання, аз предполагам, че това се дължи на известни причини, които по оценката на г-н министъра сигурно представляват достатъчно основание за това мълчание.

Колкото се касае до тълкуването, което се дава на чл. 92 от конституцията, г-да народни представители, аз намирам, че това тълкуване в случая е право на министъра, до когото е адресирано питането. Народното събрание и председателството не разполагат със средства, с които биха могли да заставят един министър да даде своя отговор.

Колкото се касае до възможността, съгласно чл. 92 от конституцията, да не се отговори на дадено питане, това право е предоставено на суверенната преценка на министъра. И аз смятам, че свободата на министъра да преценява интересите на държавата и съобразно с тази преценка да отговори или да не отговори не може да се оспорва от никого.

Колкото се касае до твърдението, че министърът е длъжен да заяви на Народното събрание, че той се възползва от правото си по чл. 92 от конституцията, това е едно тълкуване, което г-н Петко Стайнов може да извади от текста на конституцията. Във всеки случай мълчанието на г-н министъра трябва да се смята като едно заключение от негова страна, че отговарянето на това питане не може да бъде съобразно с държавните интереси и следователно неговото мълчание може да бъде изтъквано като една преценка в смисъла на чл. 92, че отговарянето не е в интереса на държавата.

Изрична декларация в това отношение, според мене, не е необходима. И ако такава не е направена, аз намирам, че не са нарушени конституцията и правилникът за вътрешния ред на Народното събрание. (Ръкоплескания)

Минаваме на точка първа от дневния ред:

Одобрение на проекторешението за освобождаване Кюстендилското градско общинско управление от заплащане на вносни мита, други данъци, такси и герб на разни радиоапарати и части.

Моля г-н докладчика да го прочете.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„МОТИВИ

Към проекторешението за освобождаване Кюстендилското градско общинско управление от заплащане на вносни мита, други данъци, други данъци, такси и герб на разни радиоапарати и части.

Г-да народни представители! Кюстендилското градско общинско управление, с писмо № 484, от 14 януари 1943 г., съобщава, че управителният съвет на Културно-стопанското дружество „Кюстендил“, в заседанието си от 13 януари същата година, протокол № 1, е решило да закупи от Българското акционерно дружество за електричество „Сименс“, в София, и да подари на същата община, за нейни културно-стопански нужди, една апаратура за радиофициране на града, състояща се от следните апарати: три усилватели по 150 вата; четири високоговорители: 35 броя 10-ватови перманентни динамични високоговорители; един шандартов микрофон; един динамичен микрофон; един специален радиоприемник и две електрографонни шасита.

С горното писмо същата община моли, въпросните апарати да се допуснат за внос в страната без заплащане на следващите се вносни мита, други данъци, такси и герб.

Като ви излагам горното, моля ви, г-да народни представители, да се заемате с въпроса и одобрите представеното ви за това V постановление на Министерския съвет от 3 февруари 1943 г., протокол № 17.

Гр. София, януари 1943 г.

Министър на финансите: Д. Божилов

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за освобождаване Кюстендилското градско общинско управление от заплащане на вносни мита, други данъци, такси и герб на разни радиоапарати и части

Освобождава се Кюстендилското градско общинско управление от заплащане на вносно мито, други данъци, такси и герб за: 1) три усилватели по 150 вата всеки един; 2) четири високоговорители комбинации по 25 вата единия; 3) 35 броя 10-ватови перманентни динамични високоговорители; 4) един шандартов микрофон СМ 2 със стойка за маса комплект; 5) един динамичен микрофон СМ 8; 6) един специален радиоприемник СНУ; 7) две електрографонни шасита СР, които ще се внесат за радиофициране на службата в гр. Кюстендил.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване.

Който приема проекторешението за освобождаване Кюстендилското градско общинско управление от заплащане на вносни мита, други данъци, такси и герб на разни радиоапарати и части, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

* Минаваме на точка втора от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за засилване на държавните приходи, закона за държавни привилегии, акцизите и патентите и закона за тютюна.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Димитър Андреев: Ще ви прочета законопроекта както е приет с поправките от комисията. (Чете)

„ЗАКОН

за изменение и допълнение на закона за засилване на държавните приходи, закона за държавните привилегии, акцизите и патентите и закона за тютюна

§ 1. Точка 3 на чл. 1 от закона за засилване на държавните приходи и забележката се изменят така:

3. Платове, тъкани от вълна, козина и други животински косми — с 3%.

Забележка. Ръчнотъканите обикновени вълнени килими и черги се освобождават от таксата върху фактурната им стойност, с изключение на тип персийски килими, които се облагат с 50%.

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема заглавието и § 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

§ 2. В точка 5 след думата „вълна“ се прибавя: „включително тютл и дантели.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

§ 3. След точка 5 се прибавя нова точка:

5-а. Платове, намазани с шмиргел, платна за планове и живопис, линолеум, мушамы, всякакви и изделения от тях, чадъри от всякакви текстилни материали, шапки от пълст, дантели, мушамы и пр., изключая тези от плат, както и каскетите, предмети лоджийски, пътнички и лагерни от обикновени платове, шти или не съединени или не с обикновени или фини материали, маркучи, трансмиссионни ремъци и коланлъци, от всякакви текстилни материали тъкани — с 5%.

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

§ 4. След точка 6 се прибавят нови точки:

6-а. Преди от вълна, козина и други животински косми, съдържащи повече от 10% примес от изкуствени предвни материали, които се употребяват в плетачната индустрия — с 3%.

Забележка I. За платовете и изделенията, плетени от такава прежда, не се прилагат разпореденията на чл. 2 от закона.

Забележка II. Занаятчийските предприятия, които са изработвали плетени платове и изделия от такива преди от 15 ноември 1939 г. до датата на обнародване този закон и не са внесли такси върху фактурната стойност, ако в срок от 2 месеца внесат на държавен приход следващата се такса, няма да се задължават с увеличението, предвидено в чл. 5 на закона.

6-б. За конфекционните изделия, изработени от платовете, изброени в точки 1 до 5 включително, в фабрики и работилници, които притежават конфекционни отдели, таксата се плаща върху готовата конфекция, с 50% намаление на съответния процент на облагане, по реда, предвиден в чл. 5 на закона. За конфекциите, вносими в страната, таксата се плаща с 50% намаление от предвиденото за съответния текстил. Разпореденията на алинея втора и трета към чл. 1 относно конфекционните отдели на фабриките се отменяват.

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

§ 5. Забележката към точка 9 се отменява.

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

§ 6. Точка 16 се изменя така: „Препарати за мазане и лъскане на обувка, кожи и кожни изделия, смазки за подове специалитети за чистене на метали и петна и препарати-насекомоизстребители, като: флайтокс, флит, сектол и пр. — с 10%.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

§ 7. В точка 17 след думата „изделия“ се прибавя: „с изключение на обикновените местни грънчарски изделия изработени от занаятчий-грънчари на обикновени грънчарски коделета.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приема § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 8. Точка 22 се изменя така: „Стъклени огледала и плочи, полирани, матирани, шлифовани, гравирани, емайлирани или другоаче украсени — с 20%.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 9. Точка 25 се изменя така: „Електромотори, трансформатори, кондензатори, релестати и други електрически машини, включително частите им, както и всички видове апарати и уреди, като ютии, чайници, печки и пр., включително частите им — с 10%.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 10. Точка 26 се изменя така: „Кожи кожухарски, прости и фини, с изключение неободрисаните и боадисани овчи и агнешки кожи и всички видове произведения от тях, както и изделията, упоменати в статии 311 и 314 на закона за митнишката тарифа, от растително или минерално продъбени кожи, в съединение или не с фини материали, включително кожените ръкавици — с 10%.“

Произведенията, цялото стойност е от 20.001 до 40.000 лв., се облагат с 30%; тези от 40.001 до 60.000 лв. — с 40% и над 60.000 лв. — с 100%.

Отделните кожи и парчета от такива, когато се продават във вътрешността на страната, на стойност над 3.000 лв. едната, се облагат допълнително при продажбата им — с 100%.

Облозите по алинея втора и трета са независими от платената такса 10% по алинея първа.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 11. Точка 27 се изменя така: „Автомобили, мотоциклети, моторетки, бициклети и частите им“:

- а) товарни, болнични и омнибуси — с 5%;
- б) леки, пътнически автомобили, мотоциклети и моторетки — с 10%;
- в) частите им — с 10%;
- г) бициклети и частите им — с 10%.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 12. Точка 28 се изменя така: „Машини всякакви, упоменати в статии 509, 510, 511 и 512 от закона за митнишката тарифа, включително частите им — с 5%.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 13 След точка 29 се прибавят следните нови точки:
30. Изделия от мек каучук всякакви — с 10%.

31. Сервизи всякакви, части от такива, както и вази, фруктиери и пр., включително статуи, статуетки и други украшения и електрически полюлеи:

- а) от платина или злато — 100%;
- б) от сребро — 60%;
- в) от други благородни метали и други материали — с 10%;
- г) от стъкло шлифовани, полирани, гравирани, бронзирани, позлатени, посребрени — с 25%;
- д) от порцелан или фаянс, украсени или не — с 15%, с изключение на кухненските прибори.

32. Превозни средства като: локомотиви, тендери, фургона, железопътни вагони, вагонетки, дрезини и други подобни, както и частите им, а също: параходи, яхти, гемни, мауни, лодки, шлепове, понтони и чамове, моторни или не и частите им — с 5%.

33. Бижутерия:

- а) от платина или злато — с 100%;
- б) от сребро — с 60%;
- в) от благородни метали и други материали — без скъпоценни камъни — с 20%;
- г) маниста или висулки стъклени за гerdани — с 15%.

34. Камъни бижутерийни:

- а) скъпоценни — диамант, брилянт, розета, рубин, сапфир и смарагди — със 100%;
- б) благородни, полублагородни, синтетични и стъклени — нескъпоценни — с 20%.

35. Часовници готови за джоб и за ръка плащат такса:

- а) с платинени или златни капаци — 30% с минимум 2.000 лв. един брой;
- б) със сребърни капаци — 20% с минимум 1.000 лв. един брой;
- в) с капаци от други благородни метали — 15% с минимум 150 лв. един брой;
- г) часовници за сгради и часовници за стена плащат такса 25% върху фактурната им стойност.

36. Всякакви фотографически и кнематографически апарати и частите им — с 50%.

Забележка. Подлежат на облагане с такса упоменатите погоре и обложени от настоящия закон стоки и предмети, които се намират налице в търговските заведения на датата на обнародването на закона. Същите следва да бъдат декларираны и таксата внесена на държавен приход, по реда и сроковете, определени от Министерството на финансите.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 14. Към чл. 6-а се прибавя следната нова алинея:
В заведенията, в които се произвеждат помади, кремове и други тоалетни изделия, които се продават на дребно в самите заведения, собствениците на последните завеждат специална книга, заверена от съответния акцизен (данъчен) началник, в която вписват производството и продажбите на дребно, вместо да издават бележка за всяка отделна продажба, като всяка вечер издават една обща бележка за извършените през деня дребни продажби, по които бележки ще се изчислява и внася следуюмата се такса, по реда, предвиден в чл. 5 от закона.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 15. За придатени машини след 19 февруари 1942 г., за които таксата не е платена или не е събрана при вноса им от митниците, няма да се събира увеличението, предвидено в чл. 5 на закона, ако бъде внесена таксата на държавен приход, в двумесечен срок от датата на обнародването на този закон.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 16. След чл. 11 се прибавят нови членове: 12 и 13, като същият чл. 12 става чл. 14.

Чл. 12. Неправилно събрана сума за такса се връща с платежна заповед по реда, предвиден в чл. 28 от закона за държавните привилегии, акцизите и патентите, ако бъде поискана преди изтичането на шест месеца от датата на плащането ѝ.

Чл. 13. Изменяването размера на таксата, както и освобождаването от такава на известни стоки, не може да става, освен само чрез изменяване на този закон.

Освобождаването от всякакви данъци, такси и бери, предвидено в разни закони, не включва таксата върху фактурната стойност.

Направените освобождавания от тая такса досега, по разни закони, се считат за редовни, а събраните суми за таксата върху фактурната стойност на стоки, които се освобождават по силата на тези закони, от данъци, такси, мито, общински налог и пр., не се връщат.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 17. Към чл. 15 в закона за държавните привилегии, акцизите и патентите се прибавя следната забележка: „За отделна част от машинка (запалка) се счита всяка част от фитиля с размер до 25 см. включително и всяка част от камъчетата до 2 мм. включително, самата машинка, безразлично годна ли е или не за употреба.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 18. Точка „а“ на чл. 27 се заличава, като следващите точки „б“ и „в“ стават съответно „а“ и „б“.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 19. В края на точка „а“ на чл. 27 се прибавят следните нови алинеи:

Същите стоки, доставени досега и които ще се доставят за в бъдеще, се освобождават от общински налог.

Освобождават се от бандеролно право, акциз, мурурие, монополно право и общински налог доставените досега и които ще се доставят за в бъдеще тютюневи изделия, предначинени за личните нужди на чуждестранни полномошени министри и на шефовете на чуждестранни мисии в България, с ранг на полномошен министър, както и на семействата им, на базата на взаимност. Българските царски легации в чужбина получават тютюневи изделия, облепени с бандерол за III качество папироза.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 20. Алинея трета на чл. 28 се изменя така:
„Всяки въпроси относно връщането на неправилно събрани суми над 10.000 лв. или заплащане недосъбрани суми по този закон, както и по закона за засилване на държавните приходи, се разглеждат и решават от Финансовото министерство. Връщането на неправилно събраните суми до 10.000 лв. става с разрешение на съответния акцизен (данъчен) началник.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 21. В алинея първа на чл. 266 размерът на акциза от 300 лв. се изменя на 1.000 лв.“

Забележка I: Българският колоездачен съюз и поделенията му не могат да събират от членовете си членски внос повече от 200 лв. годишно.

Забележка II: Акцизът на бициклетите по новите размери да се събира за от 1 януари 1943 г.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 22. Към чл. 268 в края след думата „полицай“ точката става запетая и се добавя следният текст: „както и на другите държавни служители.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 23. Към чл. 319 се прибавя следната нова алинея: „При снабдяване с патент за продажба на коняк, ром, ликьор и вермут на чашка в кафенетата не се представят други документи, нито позволятелно и разрешително, а само бирнически удостоверения и общинско удостоверение за разстоянията на кафенето от моливствени домове, училища и казарми.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 23, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 24. В алинея първа на чл. 326, след думата „казармите“, се прибавя следният текст: „това разстояние не се спазва за заведенията, в които не се консумират спиртни питиета, а се извършва продажба на такива за консумация във от заведенията.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 25. Таблица IV се изменя така:

ТАБЛИЦА IV

за размера на патента за правопреваряване на разни спиртни питиета и ликьори — за полугодие

Местонахождение на казана	Обща вместимост на казана				За повече от 400 л. се плаща за всеки 100 л. или част
	До 100 л. три	От 101 до 200 литра	От 201 до 300 литра	От 301 до 400 литра	
	л	с	в	а	
В София, Русе, Бургас, Ст. Загора, Варна, Пловдив, Плевен, Скопие, Битоля, Кавала и Ксанти	4.000	8.000	15.000	20.000	10.000
Във Враца, Видин, Търново, Шумен, Хасково, Кюстендил и Добрич	3.500	7.000	13.500	20.000	8.000
В другите околните градове и села с повече от 2.000 жители	2.500	6.000	12.000	18.000	7.000
В останалите села	2.000	5.000	10.000	16.000	6.000

Забележка I: За произвеждане на спиртни питиета по студен начин патентът е 10.000 лв. за полугодие.

Забележка II: Казаните с непрекъснато действие се снабдяват с патенти по горната таблица; тези от тях, които са с вместимост по-малко от 600 литра, се снабдяват с патенти както за казани с вместимост от 600 литра.

С такъв патент не се снабдяват казаните, на които се вари само розово масло или мента мичам, обаче същите казани подлежат на контрол от акцизната власт.

Новите размери на патентната стойност влизат в сила начиная от 1 април 1943 г., при доплащане за второто тримесечие на 1943 г.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 25, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 26. Размерът на патентната стойност по таблица VI, начиная от второто полугодие на 1943 г., ще се събира съгласно настоящото изменение на таблицата.

ТАБЛИЦА VI

за размерите на патентите за правотъргуване с местни: спирт, вино, пиво, разни видове ракии, коняци и подсладени ракии — за полугодие

Зв населени места	На едро			На дребно в заведения с площ до 60 кв. м. вкл.			
	I разр.	II разр.	III разр.	Кабарета и варнета	В обикновени питейни заведения		
	I разр.	II разр.	III разр.	I разр.	II разр.	III разр.	
София	30.000	22.000	15.000	100.000	4.400	3.600	3.000
Словече от 40.000 жители	20.000	16.000	12.000	60.000	3.600	3.000	2.400
До 40.000 жит. вкл.	12.000	9.000	7.000	45.000	2.400	1.600	—
• 20.000	10.000	—	—	30.000	1.600	1.200	—
• 10.000	8.000	—	—	24.000	1.200	800	—
• 5.000	7.000	—	—	21.000	500	—	—
• 2.500	6.000	—	—	18.000	300	—	—

Забележка: Преди снабдяване с патент питейнопродавците за второто полугодие на 1943 г., да се извърши разреждане на питейните заведения. Остналият текст на таблица VI не се изменя, а думата „зона“ се заличава.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 26, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 27. Всички лица стопани-производители, които са произвели ракия от недеklarирани и неописани сливи реколта 1942 г. се освобождават от всякаква отговорност за тези им закононарушения, ако в срок от един месец от датата на публикуване този закон декларират за дооблагане добитите ракии по реда и начина, който ще се определи от Министерството на финансите.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 27, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 28. Съставените актове и издадените постановления до влизане в сила на този закон за изварени укрити сливи реколта 1942 г. се оставят без ход, а конфискуваните ракии, както и сумите, добити от продажбата на такива ракии, се връщат на правоимащите.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 28, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 29. На съставените актове, до 31 декември 1942 г. включително, за запалки и частите им (фитил, камъчета и пр.), в освободените през 1941 г. земи, не се дава ход.

Актовете, по които са издадени постановления, независимо от това дали последните са влезли в законна сила или не, се обезсилват. Събрание суми, както и конфискуваните запалки, камъчета и пр., не се връщат.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 29, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 30. Разпореденията на § 3 от закона за изменение и допълнение на закона за държавните привилегии, акцизите и патентите („Държавен вестник“, брой 257/1942 г.) не засяга обложите на материали за варене на ракия по буква „г“ на чл. 222 от същия закон, неупоменати в същия параграф, а именно: кашпи от сливи (зимни), кашпи от мед и кашпи от всякакви други пресни плодове, за които обложът остава по 2 лв. на литър, а за кашпите от сливи (зимни), реколта 1942 г., още по 2 лв. за допълнителен акциз на литър, съгласно решението за одобрение на 37. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 19 август 1942 г., протокол № 107, относно облагане с допълнителен акциз на сливовата каша за варене на ракия от реколта 1942 г. („Държавен вестник“, брой 258/1942 г.).“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 30, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 31. Министерът на финансите може с заповед да определя амбалажа, както и количеството, в които може да се изнасят от фабричните стоките и предметите, подлежащи на акциз.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 31, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 32. Алинея трета на чл. 50 от закона за тютюна се изменя така:

Патентът струва 30.000 лв. годишно и важи за всички тютюневи складове в едно и също населено място.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 33. Член 51 се изменя така: Тютюнотърговските фирми плащат за всеки отделен склад складирана така в размер на 15.000 лв. годишно за първите 50.000 кгр. нето и по 12.000 лв. допълнително за всеки следващи 50.000 кгр. или част от 50.000 кгр. нето тютюни, складирани във всеки отделен склад.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 33, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 34. Член 54 се изменя така: Суров тютюн, който се намери у фабриканти или търговци, не записан по съответните книги и за който тия лица не могат да установят с документи, че е законно добит, а така също който се пренася без преносително свидетелство, се счита контрабанден и се конфискува у когото се залови, а нарушителят се наказва по чл. 162.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 34, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 35. Алинея първа на чл. 207 се изменя така: Въз основа на актовете, акцизните (данъчните) началници издават наказателни постановления, които се утвърждават от министъра на финансите или от упълномощено от него лице. Министерът на финансите може с заповед да определя по кои нарушения на този закон постановленията да не подлежат на утвърждаване.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 35, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: Прибавя се нов § 36. (Чете)
„Процентите в чл. 272 на закона за държавните привилегии, акцизите и патентите се удвояват. Увеличението се внася на държавен приход.

Общинските кинематографи в населени места до 5.000 жители се освобождават от акциз върху входните билети.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат новия § 36, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: § 36 става § 37. (Чете)

„§ 37. Настоящият закон отменява всички общи и специални закони, правилници и наредби, които му противоречат.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 36, който става § 37, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектът е приет окончателно.

Минаваме на следната точка, трета, от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за разрешаване на извънреден бюджетен кредит по бюджета на Министерството на войната за 1943 бюджетна година в размер на 20.000.000 лв.

Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Димитър Андреев: Законопроектът бе приет от комисията без всякакво изменение. (Чете)

„ЗАКОН

за разрешаване на извънреден бюджетен кредит по бюджета на Министерството на войната за 1943 бюджетна година в размер на 20.000.000 лв.

Чл. 1. Разрешава се извънреден бюджетен кредит по бюджета на Министерството на войната за 1943 бюджетна година в размер на 20.000.000 лв., съгласно с приложената таблица.

ТАБЛИЦА

за разходите по извънредния бюджетен кредит по бюджета на Министерството на войната за 1943 бюджетна година в размер на 20.000.000 лв.

§	Наименование на разхода	Искат се кредити лева
---	-------------------------	--------------------------

1.	Разходи за набавяне разплодни кобили за даване в условна собственост и за построяване военни депа за коне и принадлежащи към тях сгради и приспособления	20.000.000
----	--	------------

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат заглавието в чл. 1, заедно с таблицата, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„Чл. 2. Разходите по този извънреден бюджетен кредит да се покрият от постъпленията от заема, който е сключен от Българската земеделска и кооперативна банка, на основание закона за сключване на заем от Министерството на войната и Министерството на земеделието и държавните имоти при Българската земеделска и кооперативна банка, в размер на 84.250.000 лв., публикуван в „Държавен вестник“, брой 45, от 27 февруари 1941 г.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.
Законопроектът е приет окончателно.

Пристъпваме към точка четвърта от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за пенсии за изслужено време и инвалидност на служителите и работниците при държавните мина.

Министър Никола Захариев: Не е готов.

Председателстващ Димитър Пешев: Към разглеждане на тая точка от дневния ред не можем да пристъпим, понеже комисията не е готова с доклада си.

Минаваме на точка пета от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение и допълнение на закона за бюджета, отчетността и предприятията.
Моля г-н докладчика да го докладва.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„ЗАКОН

за изменение и допълнение на закона за бюджета, отчетността и предприятията

§ 1. Чл. 9, алинея трета, добива следната редакция: „Размерите на заплатите, представителните пари, пътните и дневни, становите, лекционните, порционните пари, на възнагражденията за извънреден и интензивен труд и пр. се определят по реда, предвиден в закона за длъжностите, ценовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 2. В чл. 34 думите „една четвърт“ се заменят с 50%.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 3. Алинея трета на чл. 38 се заличава.

В алинея пета думите: „упълномощено от него длъжностно лице“ се заменят с: „упълномощените от него длъжностни лица.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 4. В чл. 41, алинея четвърта, думите „както и за доставки или покупки на предмети от местния пазар, но от чужд произход, макар и платими в лева, на сума, по-голяма от 100.000 лв., стават с“, се заменят с думите „се поемат след.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 5. В чл. 44, алинея първа, точката след второто изречение се заменя с знака „“,“ и се добавят думите „или от упълномощеното от него длъжностно лице“, като третото изречение се заличава.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 6. В чл. 45, алинея трета и четвърта, цифрата „100“ се заменя с „200“, а цифрата „200“ в алинея четвърта се заменя с „300“.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 7. Член 50 добива следната редакция:

Директорът на държавния бюджет и отчетност, главните контролори по бюджета и отчетността, началниците на бюджетоконтролните отдели и началниците на отделите при Дирекцията на държавния бюджет, контролорите по бюджета и по отчетността, началниците на бюджетоконтролните отдели и началниците на отделенията при Дирекцията на държавния бюджет, началниците на бюджетоконтролните служби и началниците на служби при Дирекцията на държавния бюджет, контролор-счетоводителите, пом. началниците на бюджетоконтролните отдели, на бюджетоконтролните отдели и при Дирекцията на държавния бюджет, пом. началниците на бюджетоконтролните бюро при бюджетоконтролните служби, контролорите по отчетността, ковчежниците при войсковите части, домакините при лечебните заведения, началникът и инспекторите от отделението за изравнителния фонд на цените, инспекторите при бюджетоконтролния отдел на Министерството на земеделието и държавните имоти и книжоводителите при железниците и пристанищата, по бюджета на разните фондове на държавата, по народните театри, Института за обществено осигуряване, изравнителния фонд за цените, контролор-счетоводителите при духовните семинарии са органи на министъра на финансите.

За същите и други подобни бюджетоконтролни служби, при неупоменати по-горе учреждения назначаването на бюджетоконтролните органи при тях става от надлежния министър, в съгласие с министъра на финансите.

Забележка. Ковчежниците при войсковите части и учреждения се назначават и увольняват от министъра на финансите, със съгласието на министъра на войната. Могат да бъдат назначавани само кандидати, отбили военната си повинност.“

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър Добри Божилов: Моля, в края на първата алинея на § 7, където се изброява кои са органите на министъра на финансите, думите „Института за обществено осигуряване“ да се заличат. Следователно бюджетоконтролните органи от Института за обществено осигуряване ще отидат към втората категория на бюджетоконтролни органи, които са неупоменати в първата алинея и които, съгласно втората алинея, ще се назначават от надлежния министър, в съгласие с министъра на финансите.

Председателстващ Димитър Пешев: Г-да народни представители! Г-н министърът на финансите предлага, в края на първата алинея на § 7 думите „Институт за обществено осигуряване“ да се зачеркнат.

Които г-да народни представители приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Които г-да народни представители приемат § 7, както е изменен и допълнен от комисията, без зачертаните преди малко думи по предложението на г-н министъра на финансите, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 8. В чл. 51, алинея първа, думите в първото изречение „закона за личния състав на Министерството на финансите“ се заменят с думите „закона за длъжностите, ценовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители“, като второто изречение се заличава.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 9. В чл. 56, алинея първа и втора, след думата „контрольорите“, се добавят думите „по отчетността и контрольорите при сметните палати“.

В алинея трета думите „контрольор-докладчикът“ се заменят с думите „контрольорът при сметната палата.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 10. В чл. 64 буквата „и“ след цифрата „40“ се заменя с знак „а“, а след думата „служители се добавят думите „както и за неотложни вещевени разходи.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 11. В чл. 65, алинея пета, думите „заवेждане заявлението на предприемача, с което той след утвърдението на протокола за привременното приемане на предприятието е поискал да му се състави ситуацията“ се заменят с думите „съобщението за утвърждаване протокола за привременното приемане.“

В алинея седма цифрата „30“ се заменя с „15“.

След алинея единадесета се добавя следната нова алинея: „Учреждението е длъжно най-късно в срок от 10 дни от утвърждаването на протокола за привременното приемане да съобщи това на предприемача, като алинея дванадесета до шестнадесета стават тринадесета до седемнадесета.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 12. В чл. 66, алинея втора, цифрата „300.000“ се заменя с „500.000“.

В забележката думата „военни“ се заличава; цифрата „30“ се заменя с „40“; след думите „(контра акредитив) от“ се добавят думите „Български кредит“ от, а думите „министра на войната“ се заменят със „съответния министър“, като в края точката се заличава и се добавят думите „или Българската земеделска и кооперативна банка, когато гаранцията е дадена от кооперативно сдружение.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 13. В членове 72, 85 и 118 думите „епархийските свещоливници“ се заменят с думите „синодалната свещоливница.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 14. В чл. 72, алинея трета, думите: „касиер-счетоводителите им“ се заменят с: „контрольор-счетоводителите и счетоводителите“, думите: „секретар-счетоводителите им“ се заменят с думата „контрольора“, а в последните две изречения думите „касиер-счетоводителите“ се заменят със „счетоводителите“; текстът на буква „г“ от § 1 на наредбата-закон за даване права на министра на финансите — „Държавен вестник“, брой 109/1934 г., се заличава; в алинея четвърта след думите „касиер-счетоводителите при“ се добавят думите „свещеническите училища, финансовите инспектори при митрополияте и счетоводителите“; в алинея пета думите „Министра на търговията, промишлеността и труда“ се заменят с „Министра на финансите“; в алинея шеста думите „надлежния министър“ се заменят с „Министра на финансите“; в алинея седма думите „от управителния съвет...“ до края се заменят с думите „Министерския съвет, по доклад на министра на финансите“, добавя се следната нова, последна алинея: „Бюджетите на останалите учреждения, споменати в алинея първа на чл. 46 от закона за длъжностите, ценовете, заплатите и възнагражденията на държавните служители, с изключение бюджетите на общините, се одобряват от Министерския съвет, по доклад на министра на финансите.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 15. В чл. 78, забележка III, думите „отделението за финансовата инспекция“ се заменят с „Дирекцията на финансовата инспекция“, а думите „същото отделение“ се заменят със „същата дирекция.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 16. Чл. 84 се изменя така: „Управителният съвет на Българската земеделска и кооперативна банка представя на министър-председателя, с копие до министра на земеделието и държавните имоти и министра на финансите, най-късно до 30 април, доклад, придружен с годишната равностметка за операциите за изтеклата година.“

След изтичането на финансовата година отчетите по бюджетните разходи на банката, заедно с надлежните оправдателни документи, се проверяват от една комисия, назначена с заповед от министра на земеделието и държавните имоти, в състав: един съветник от Върховната сметна палата, назначен от председателя на съ-

щата палата и по един представител на министра на земеделието и държавните имоти и министра на финансите. Тази комисия представя специален доклад до министър-председателя, с копие до министра на земеделието и държавните имоти, по бюджетните разходи на банката.

Министър-председателят се произнася в продължение на два месеца от деня, в който банката му е представила доклада и сметката. Ако одобри доклада и сметката, управителният съвет на банката се освобождава от отговорност за операциите през отчетното управление.

Управителният съвет на банката се освобождава от отговорност и в случая, ако министър-председателят не се произнесе върху доклада и сметката в предвидения по-горе срок.“

Председателстващ Димитър Пешев: По § 16 е постъпило писмено предложение от народния представител г-н Георги Тодоров. Той предлага, последната алинея на § 16, с който се изменява чл. 84, да добие следната редакция: „Управителният съвет на банката не се освобождава от отговорност, ако министър-председателят не се произнесе върху доклада и сметката в предвидения по-горе срок. В този случай всички книжа отиват във Върховната сметна палата за издаване решение за издължаване или неиздължаване.“

Има думата народният представител г-н Георги Тодоров.

Георги Тодоров: (От трибуната) Г-да народни представители! Въпреки че г-н министърът на финансите в кратките си мотиви изтъква единствено и изключително две съображения, които са го ръководили за вънасяне предложените ни изменения в закона за бюджета, отчетността и предприятията, а именно увеличаване компетентността на длъжностните лица, които се занимават с въпроса за отчетността, както и отменяване на някои излишни формалности във връзка с изпълнение на предприятията, аз си позволявам пред вас да направя една по-обстойна критика, еднакво както на мотивировката, така и на измененията, които ни се предлагат.

Г-да народни представители! Трябва да признаем, че в по-голямата си част всички тези изменения, които г-н вносителът на законопроекта иска да бъдат проведени в закона за бюджета, отчетността и предприятията, се оправдават от това гледище, което той излага в мотивировката си, а именно, че увеличаване компетентността на длъжностните лица и отменяване много постановления, които обременяват с излишни формалности. Но, както чухте, с това предложение, което аз правя във връзка с изменението, което се иска да бъде проведено в § 16, отнасящ се до разпореденията на чл. 84, не се засяга въпросът за компетентността на длъжностните лица, не се засяга и въпросът за някаква формалност, а се пледира и се изисква от г-н вносителя едно коренно променяване на всички съществуващи постановления в устройствения закон на банката, отнасящи се до контрола, който става по строго определен начин.

Г-да народни представители! Имайте търпение да прочетете разпореденията на стария чл. 84, за да видите колко категорично, недвусмислено, целесъобразно и разумно е уреден начинът на отчитането за Българската земеделска банка. Аз зная евентуалните възражения на уважаемия г-н министър на финансите, каква ще бъде неговата аргументация за изменението на чл. 84, а именно: че той може би иска оеднаквяване в начина на отчитането на Земеделската банка и Народната банка. Но това не е оправдано, защото Българската земеделска и кооперативна банка не е емисионен институт като Българската народна банка. Аз признавам, че е оправдан такъв начин на отчитане за Българската народна банка, където се прави висша политика и където всички работи не могат да бъдат знаени. Този начин на отчитане, който проведохме преди няколко дни с измененията, които гласувахме в закона за Българската народна банка, респективно за нейния управителен съвет, се оправдава наистина от съображения на целесъобразност, затуй, защото не трябва да се знаят известни неща, които стават в този емисионен институт. Нека нейната работа да бъде наистина постоянна само на хора, които са компетентни и които, без да увредят голямата политика на държавата, ще направят одобрение или неодобрение на всичко онова, което е извършено в този емисионен институт — Българската народна банка.

Но, г-да народни представители, съвсем друг е въпросът за отчитането на Българската земеделска и кооперативна банка. Прегледайте устройствения закон за Българската земеделска и кооперативна банка и вие ще видите, че тя върши маса сделки, а не само дава заеми на този или на онзи. Ако тя даваше само заеми, работата би била лека, затуй защото нейните операции ще бъдат изключително само банкерски и всичко може лесно да бъде видено от онзи, на когото ще бъде даден отчет, респективно на спомагателните органи на министър-председателя, когато той ще упражнява своето право на одобряване или неодобряване.

Г-да народни представители! Аз като правист зная, че нигде не съществува презумптивно освобождаване от отговорност. Уви, за голямо съжаление, аз виждам, че сега г-н министърът на финансите провежда този начин, защото по новата редакция на чл. 84, без да е прегледал министър-председателят доклада и сметката, които му се дават, без да каже дали ги одобрява или не ги одобрява, управителният съвет на Българската земеделска и кооперативна банка се освобождава от отговорност. Аз зная, че уважаемият г-н министър-председател самичък няма да върши тази работа, че той ще има съответни органи и пипала, които ще му дават необходимите материали и данни, за да прецени той всичко онова, което ще се изложи пред него, било в доклада, било в сметката. Мене не ме плаши разпореденето на предпоследната алинея на § 16, където се казва: че министър-председателят се произнася в продължение на два месеца от деня, в който банката му е представила доклада и сметката, и ако той ги одобри, освобождава се от отговорност управителният съвет на банката. Аз нямам нищо против това. Наистина министър-председателят, със своите органи, би

могъл да извърши подобно нещо, толкова повече, че ще му се даде съответен доклад и съответна сметка, че ще стане проучване и анализиране на всички данни, и тогава той ще каже, дали одобрява или не одобрява доклада и сметката.

Но г-да народни представители, аз имам всичкото основание да подсъдявам, че от Българската земеделска и кооперативна банка навярно особено много се набляга, отсега нататък, в духа на зле разбираното „ново“, да бъде проведен новият начин, който се предвижда в последната алинея на § 16 за презумптивно освобождаване от отговорност, и то на управителния съвет на един институт, който върши многобройни сделки. Българската земеделска и кооперативна банка, върши не само банкови сделки, но се занимава и с покупко-продажби, тя върши стопанска дейност и следователно не е в реда на нещата да има презумптивно освобождаване от отговорност. — „Управителният съвет на банката“ — казва се в последната алинея на § 16 — „се освобождава от отговорност и в случая, ако министър-председателят не се произнесе върху доклада и сметката в предвидения по-горе срок“ — двумесечен. Как е възможно тази работа, г-да народни представители! Как е възможно изобщо един стопански институт да бъде освободен от отговорност по този начин, използвайки голямата претрупаност, която нашият министър-председател има на гърба си?

И аз си позволявам да отворя тук една голяма скоба и да кажа: страх ме е дали няма да строшим този гръб, на който турихме професионалните организации, на който турихме гражданската мобилизация, на който турихме контрола върху всички сдружения и отгоре на туй турихме и емисионният институт да се отчита пред него. Сега пък, г-да народни представители, идва и Българската земеделска и кооперативна банка с многобройните си сделки да се отчита пред него. В този момент аз не мога точно да цитирам, но зная, че вършените сделки от Българската земеделска и кооперативна банка са нещо прамадно, че те превишават сделките на една от най-големите банки, каквато е Банка „Български кредит“.

Г-да народни представители! Ето по тези мотиви и съображения аз ви моля да приемете моето предложение, с което искам да бъде преработена последната алинея на § 16.

Ако министър-председателят прегледа доклада и сметката на банката, които му са представени, и каже „одобрявам“, той носи отговорност, аз съм спокоен, вие също ще бъдете спокойни. Нямам основание да се съмнявам в почтеността, в изправността, в добрите намерения, в големия патриотизъм на един министър-председател, безразлично дали ще бъде уваженият г-н Филд или някой друг утре. Това е министър-председател на България. Когато той поеме отговорност, всички ще знаем, че всичко е проанализирано, проучено, проконтролирано и следователно ликвидиран е въпросът за отговорността. Но става пропускане на двумесечния срок за туй, че министър-председателят е твърде много ангажиран. Наистина, признавам, препис от доклада и сметката се дава на г-н министъра на финансите и на г-н министъра на земеделието и че те имат също така всичката възможност със своите органи да ги проучат и да кажат своето мнение на г-н министър-председателя. Но ако днес е уваженият г-н Божилков, ако днес е уваженият г-н Петюв — хора, които искат нищо да не мине без съответни проучвания и отговорност — откъде знаем, че утре няма да дойде някой хлапак за министър (Оживление), с какво ми гарантирате, че няма да дойде някой, който е уморен, най-малко, като мене уморен, който не може да се отдава на проучване на сметки?

Точно по тези съображения аз казвам: никакво презумптивно освобождаване от отговорност. Съгласете се, г-н министре на финансите — защото това е Ваша инициатива — да остане и напред онзи начин на отчитане, който съществува в разпореденията на стария чл. 84, когато министър-председателят не се произнесе по доклада и сметката. Да не мислите, че проповядвам пред вас еретичност и да се плашите, че моето предложение е страшно и може да докара някакъв катаклизъм. Нищо подобно. Досега в България съществуваше този начин на отчитане от Българската земеделска и кооперативна банка, а именно всички книжа отиват във Върховната сметна палата и Върховната сметна палата издава съответно решение да се отчете ли или да не се отчете управителният съвет на Българската земеделска и кооперативна банка.

Аз бих могъл да кажа нещо друго. Вие знаете, че пред вас аз съм бил много откровен и категоричен. Аз си позволявам да кажа, че не допускам, какво, това изменение става по инициатива само на г-н министъра на финансите, който е много прецизен и мрежата на когото е много гъста и не пропуска нищо. Изглежда, че инициативата е на други. Понеже за Българската народна банка се допуска по този начин да става отчитането на управителния съвет, сигурно това е накарало господата от управителния съвет на Българската земеделска и кооперативна банка да поискат и за тях този начин на отчитане.

Министър Добри Божилков: Този начин е прокаран в закона за Земеделската банка, гласуван преди два-три месеца. Ние съобразяваме закона за бюджета, отчетността и предприятията с закона за Българската земеделска и кооперативна банка. Нищо повече не правим.

Георги Тодоров: Зная, г-н министре, че законът за Българската земеделска и кооперативна банка мина преди няколко месеца. Това не пречеше във всеки случай в един специален закон, какъвто е законът за бюджета, отчетността и предприятията.

Д-р Иван Бешков: Позволете ми една дума. Не спирам върху съображенията Ви против презумптивното освобождаване от отговорност. Може да сте прав. Искам да отбележа само, че тази алинея последна на § 16, за която вие говорите, я има в закона за Българската земеделска и кооперативна банка. Но независимо от това тя съществува и в стария закон за Българската земеделска банка,

където е казано, че ако министърът на земеделието и държавните имоти не се произнесе в двумесечен срок, счита се, че отчетът на банката е одобрен. Това е старият текст на закона. То не е нещо ново, от вчера, а е нещо отдавнашно.

Георги Тодоров: Какво от това? Ако министър-председателят се произнесе, добре, смята се ликвидиран въпросът, но когато той не се произнесе, автоматично всички книжа по отчета да отиват във Върховната сметна палата, защото само тя е, която може да проконтролира сметките.

Председателстващ Димитър Пешев: Има думата г-н министърът на финансите.

Министър Добри Божилков: Г-да народни представители! Чисто и просто г-н Тодоров иска с закона за бюджета, отчетността и предприятията да измени закона за Българската земеделска и кооперативна банка, приет неотдавна от тази Камара. В случая разпореденията на закона за бюджета, отчетността и предприятията се приспособяват с онези положения, които са легнали в закона за Земеделската банка и които са съществували и в по-ранния закон, както това обясни г-н д-р Бешков.

Обаче аз трябва да забележа, че и по същество г-н Тодоров не е прав, защото той няма да намери във Върховната сметна палата по-вещи и по-компетентни хора да проверяват отчета на банката от туй, които влизат в комисията, предвидена в чл. 84. Тая комисия от редица години съществува и в нея се пращат най-първите хора на Министерството на земеделието, на Министерството на финансите и на Върховната сметна палата. Не се касае само за проверка на бюджетните разходи по параграфи, а се касае за проверка на една дейност, която засяга за 15-20 или 25 милиарда лева сделки.

При това положение, разбира се, аз не мога да се съглася с предложението на г-н Тодоров. То и по форма, и по същество не бива да бъде прието.

Деян Деянов: Разбира се!

Председателстващ Димитър Пешев: Ще поставя на гласуване най-напред предложението на г-н Георги Тодоров, с което г-н министърът на финансите не е съгласен.

Който г-да народни представители приемат предложението на г-н Тодоров, моля, да вдигнат ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Който г-да народни представители приемат § 16, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 17. В чл. 85, алинея втора, думите „началника“ на вероизповедното отделение при“ се заменят с „по един представител на“, като думите „и по един представител“ се заличават; думите „финансовия ревизор“ се заменят с „финансовия инспектор“, като алинея последна се заличава.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който г-да народни представители приемат § 17, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 18. В чл. 87, алинея първа, след думите „финансови инспектори“ се добавят думите „инспекторите и“, като думите „началниците и проверителите при бюрата за финансов контрол над изборните учреждения“ се заличават; в алинея четвърта, след думите „с права на финансов инспектор, от“ се добавят думите „инспекторите и“.

Председателстващ Димитър Пешев: Който г-да народни представители приемат § 18, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 19. В чл. 90, алинея втора, думите „управителите“ се заменят с „управителя, подуправителите“.

Председателстващ Димитър Пешев: Който г-да народни представители приемат § 19, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 20. В чл. 98, алинея първа, и чл. 106, алинея трета, думите „чрез началника на длъжностното лице“ се заличават.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който г-да народни представители приемат § 20, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 21. В членове 99 и 103 алинея трета, думите: „управителите и администраторите“ се заменят с „управителя, подуправителите и администраторите“.

Председателстващ Димитър Пешев: Който г-да народни представители приемат § 21, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 22. В чл. 118 последната алинея се заличава.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който г-да народни представители приемат § 22, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 23. Към чл. 120а, след последната алинея, се добавят следните три нови алинеи:

Сключените по силата на този член договори, при съгласието на договорящите страни, могат да се изменят, отменяват или тълкуват от предвидената в алинея първа комисия, чието решение подлежи на одобрение от Министерския съвет.

Министерският съвет може да нареди отдаването, изпълнението и приемането на доставки и работи от този род на стойност до 10.000.000 лв. да се извършва по реда и начина, предвидени в алинея първа, като отдаването им в тия случаи се извършва от комисия със състав: юриконсулта, началника на бюджетоконтролния отдел или отделение и представител на съответната служба при министерството, за сметка на което се извършва предприятието, както и представител на Българската народна банка. Сключените в тези случаи договори за доставки и работи се утвърждават от съответния министър. Споровете относно срока за изпълнението и другите условия по тези предприятия се разглеждат от същата комисия, която може съответно да тълкува или видоизменя условията на сключените договори, като решенията ѝ подлежат на одобрение от съответния министър.

Когато за нуждите на войската се доставят военни материали от чуждо правителство, без да са били уговорени предварително условията на доставката, тези материали се заплащат по цена и условия, определени от предвидената в алинея първа комисия, чието решение подлежи на одобрение от Министерския съвет.

За спазванията по този член се обявява в „Държавен вестник“, освен ако Министерският съвет постанови да не се обявява.“

Председателстващ Димитър Пешев: Постъпило е предложение от г-н Георги Тодоров по § 23. Той предлага, новите три алинеи на този параграф да се заличат. Значи, да се заличи целият § 23. Има думата народният представител г-н Георги Тодоров.

Георги Тодоров: (От трибуната) Г-да народни представители! Старият чл. 120а от закона за бюджета, отчетността и предприятията будеше революция в Парламента и караше едната и другата страна, които се бореа тук, да си разменят много нелюбезности.

След този малък увод, аз ще си позволя на няколко думи да кажа какво представлява разпоредбата на чл. 120-а, в старата му редакция, която не се засяга от новите три алинеи, които се предлагат с проекта.

Г-да народни представители! Обстоятелството, че чл. 120-а постановява, че той може да бъде прилаган само в изключителни случаи, каквито наистина съществуват сега в живота на нашата държава, само по себе си говори, че ние трябва да бъдем твърде много внимателни и осторожни във всички редакции, които му се дават, за да не би да изпадне в смешно положение — утре, друг ден, когато някой дойде да чете онова, което сме написали, да намери, че то е смешно и от стопанско, и от юридическо гледище.

Г-да народни представители! На вас се предлагат нови три алинеи към стария чл. 120а. Първата алинея гласи: „Сключените по силата на този член договори могат да се изменят, отменяват или тълкуват от предвидената в алинея първа комисия, чието решение подлежи на одобрение от Министерския съвет.“

Докладчик Димитър Андреев: Г-н Тодоров! Има една добавка: „при съгласието на договорящите страни“.

Георги Тодоров: Да, разбира се, защото иначе щеше да бъде *pop sens*. Ако не се разбираше това, което Вие казвате, в такъв случай аз щях да се обърна към г-н министъра да го питам: как той ще изменя едностранно договори, когато генерален принцип в правото е, че в такъв случай трябва да има съгласие и на двете страни?

Аз не мога да си обясня защо Вие искате тук да бъде казано, че сключените договори могат да се изменят и отменяват. Да ги изменявате и да ги отменявате, това вие можете да го направите, съгласно разпореденията на закона за задълженията и договорите. Това е един принцип, който не може да бъде отхвърлен. Договорящите страни винаги могат с анекси или по друг начин да отменяват или да изменят известни положения в договорите; това е тяхно право.

Деян Деянов: Не се касае за договори от този характер. Други са ония договори.

Георги Тодоров: Зная това. Аз искам да кажа само, че това е юридическият принцип. Договорящата страна — а договорящата страна в случая е българската държава, в лицето на Министерския съвет —

Деян Деянов: Разбира се!

Георги Тодоров: . . . може да си резервира правото да иска изменение в договора. Така и в случая Министерският съвет иска само да каже: дава се възможност на комисията да се занимава евентуално с въпросите за отменяването и изменянето на онова, което е било стипулирано — конкретно казано, това, което е уговорено с Германия или с Италия, защото днес за днес такива договори сключваме само с тия страни.

Но защо е казано, че се и тълкуват договорите. Това е, което шокира в този параграф. Да отменяваш, да изменяваш един договор, след като е сключен и след като Министерският съвет го е ратифицирал, това е най-обикновена работа. Но да предпишеш на комисията да тълкува договора, точно това аз не мога да приема, защото тълкуването е нещо, което принадлежи изключително само на съдилищата.

При тая редакция на чл. 120а, на нас, българските граждани, могат да бъдат сервиран интересни неща утре-други ден, които може би ще ни направят твърде смешни пред ония, които

ще прилагат той член. Сключиш един договор и считащ, че всичко е определено, всичко е уяснено, но почитаемота бюрокрация в последния момент може да вземе да направи един доклад на съответния ресорнен министър, той — на министър-председателя и оттам — на Министерския съвет и договорът да бъде изтълкуван! Тази възможност аз я допускам. Обикновено нещо е, когато двете контракуващи страни са в затруднение или когато срещнат известни мъчнолии при изпълнението на известни договорни задължения, едната или другата страна да каже: аз не съм мислила при сключването на договора, че изпълнението му ще стане непременно така, както искате. И отгук започна кълбото да се размотава, отгук започна отиването към процедурата на тълкуването.

Г-да народни представители! Ако има нещо, което трябва да бъде тълкувано, то трябва да бъде тълкувано по начин, който е общ за всички договори, включително и за държавните договори. Ние не трябва да допускаме да се правят изключения от онези общи положения, които съществуват в закона за задълженията и договорите и според които тълкуването на договорите е една прерогатива на съда. Когато недоволните страни речат да правят тълкуването, под формата на тълкуване, те може би ще стигнат до абсурд.

Деян Деянов: Защо така мислите, когато е между хора, които се разбират?

Георги Тодоров: Ако се разбират, те няма да отиват до тълкуване, а ще постигнат споразумение, било под формата на отменение или под формата на изменение на договора. Никому не е позволено да тълкува договорите, най-малкото на някаква комисия трябва да бъде дадено това право. Особено там, където са заангажирани големи интереси на държавата, не може никаква си комисия да бъде облечена с тая прерогатива да дава тълкуване на договорните отношения. Макар да са получени от комисията съответните инструкции от министъра или от Министерския съвет, в никой случай не може комисията да тълкува договорите. Не може комисия да тълкува договори дори и тогава, когато това тълкуване се прави със съгласието на противната контракуваща страна. Когато страните стоят на един възглед общ, то е друго, но недейте забравя, че винаги в контракуването има една силна и една слаба страна. Когато отвориш малко портата, и особено когато слабият отвори малко портата и даде възможност на разни административни юрисдикции или на разни комисии да се занимават с тълкуването на договора, произволът е вече влязъл, затова защото нито министърът, нито Министерският съвет имат физическата възможност да отидат до едно обстойно, до едно изчерпателно проучване на всичките въпроси, които се третират в тълкуването.

Г-да народни представители! Новата втора алинея обаче е по моему разбираемо едно недоразумение в нашето законодателство при разпореденията на чл. 120а, според които Министерският съвет поема отговорността за сключването на сделките от комисията. Това беше дебатирано навремето много обширно, но живото го наложи. Трябва наистина да се бърза да се ликвидират по някой път неща, които са наложителни, които не могат да бъдат отлагани. Г-да народни представители! И аз правя компромиса, че тогава, когато почитаемият Министерски съвет носи и поема отговорността за сключване на сделката, трябва да се смята, че е направено нещо целесъобразно и разумно. Случаят обаче по алинея втора не е такъв. Аз се боя, плаша се заради туй, защото ние вървим по една стълбица, в която отговорностите вече започват да се намаляват. Докато по алинея първа носи отговорността Министерският съвет и докато членове на тая комисия можеха да бъдат най-малко 5 или най-малко един висш представител на Върховния касационен съд, от един представител на Върховната сметна палата и други служебни лица, като членове на тая комисия можеха да бъдат най-малко 5 или най-малко 7-8 души, . . .

Председателстващ Димитър Пешев: Моля, свършете, г-н Тодоров!

Георги Тодоров: Свършвам, г-н председателю — . . . по новата втора алинея вече се отива към една стълбица, която може да ни докара до едно интересно състояние на нещата. Какво ще кажете, г-да народни представители! Че 10 милиона лева са малко нещо? Че 10 милиона лева в този момент наистина не заслужават да ангажират отговорността, вниманието и загрижеността на почитаемия Министерски съвет? Че как така? Ами че това са 10 милиона лева! Дава се една прерогатива и се разширява компетенцията на ресорния министър с новата алинея втора. Но аз съм дълбоко убеден, че има ресорни министри, които не биха искали да отидат и няма да отидат до приложението на тая алинея — да комплектуват една комисия в своето министерство, която да се председателства от юриконсулта, негово подчинено лице, на което той всеки път може да заповяда и да каже какво е неговото становище и неговото разбиране по сключването на тази и оная сделка и това становище непременно да бъде прокарано. Кой е вторият, който участва в тази комисия? Наред с юриконсулта на ресорния министър, участва и представителят на бюджетоконтролната служба. И третият е представителят на съответната служба при министерството, за сметка на което се извършва предприятието. Значи, отсега нататък възможността да сключват всички сделки до 10 милиона лева ресорните министри получават всеки ден. За да избягат онова разпоредение, което се явява, *per argumentum a contrario*, в петата алинея на чл. 120а — той ще бъде номерът на новата втора алинея — винаги ще бъдат сключвани сделки под 10 милиона лева, за да не се прилага разпоредянето на първата алинея на чл. 120а, а да се отива към прилагане разпоредянето на новата втора алинея. Значи, ресорният министър, при този малък състав от една *suí generis* комисия, ще може всекидневно да сключва договори за сделки и при изпълнението на договорите да ги тълкува, отменява и изменява и с това да отежнява положението на българския народ.

Г-да народни представители! След като проследих всички страшни борби, които са ставали в Парламента около разпореденията на чл. 120а през 1938 г., когато ставаше одобряването от Камарата на всички наредби-закони на Министерския съвет, издадени от 19 май 1934 г. до това време, каквато наредба-закон беше и разпоредението на чл. 120а, аз наистина се учудвам как толкова скоро Парламентът можа да еволюира, и то да еволюира по един много лош начин, за да дойде до една комисия, която не притежава нито обективните възможности за независимост, нито качествата на голяма компетентност, за да сключва сделки до 10 милиона лева. Аз съм дълбоко убеден, уви, че може, за зла участ на нас, всеки ден ресорният министър да комплектува такава комисия и да ѝ възлага сключването на различни сделки.

Може наистина от техническа гледна точка някой да намира, че това е в реда на нещата, че то носи резонанс и т. н., обаче аз и от стопанско, и от правно, и от държавно гледище намирам, че тази нова алинея втора не трябва в никой случай да се приема и заради туй аз правя и съответното предложение за отхвърлянето на трите нови алинеи по § 23.

Докладчик Димитър Андреев: Г-да народни представители! Аз не съм съгласен с предложението на г-н Тодоров, който, изглежда, не разбира смисъла на тези три нови алинеи, . . .

Георги Тодоров: Как ще ги разбирам!

Докладчик Димитър Андреев: . . . които целят да направят по-еластично сключването на сделките по чл. 120а, да позволяват на Министерския съвет да може да нарежда отдаването, изпълнението и приемането на някои доставки и работи да стават без да се спазват постановленията на този или на който и да е друг закон. При съществуващите досега текстове ние изпаднахме в смешното положение, за страните да бъдат задължителни тия условия, които са били първоначално вмъкнати в договорите, и те да не могат нито да ги тълкуват, нито да ги изменяват, нито да ги отменяват. С тия три нови алинеи се избягва това смешно положение, в което често пъти изпадаше комисията по чл. 120а, когато доставчикът не може да достави или да изпълни работата така, както е било уговорено в договора, и при невъзможността, особено в днешните времена и при днешните условия, да имаме своевременно изпълнение на известни работи, да не може да се реализират сделките.

Точно за да се справят с всички мъчнотии, които изникват в подобни случаи, когато доставчикът ще може да направи доставката или да изпълни възложената му работа с малки нюанси, не туй, както е било първоначално уговорено в договора, с първата нова алинея, която се предлага сега по § 23, дава се право на комисията — разбира се, като вземе предварително съгласието и на контрагентите — да изменява, отменява или тълкува първоначалния договор и да нареди изпълнението на сделката, макар и по начин не такъв, какъвто е бил първоначално уговорен.

Прочее аз смятам, че с тия алинеи, които се предлагат по § 23, се коригира и се отстранява едно положение, което наистина беше смешно.

Председателстващ Димитър Пешев: Ще пристъпим към гласуване.

Г-да народни представители! Най-напред ще поставя на гласуване § 23 туй, както се докладва от докладчика, защото предложението на г-н Георги Тодоров е чисто и просто да се отхвърли тоя параграф.

Който г-да народни представители приемат § 23 туй, както се докладва от г-н докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 24. В чл. 121, буква „б“, цифрата „500.000“ се заменя с „1.000.000.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 24, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 25. В чл. 123, алинея първа, думите „три месеца“ се заменят с „два месеца.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 25, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 26. Алинея втора на чл. 134 се заменя със следната нова алинея: „За едно и също предприятие може да се произвежда търг и само на едно място“, като забележката се заличава.

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 26, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 27. В чл. 136, алинея първа, буква „б“, думите: „Издадените от това министерство свидетелства за способност дават право на притежателите им да се явяват като конкуренти в търговите и да вземат предприятия, независимо от стойността им. Ако конкурентът притежава свидетелство с ограничена стойност и стойността на предприятието надминава стойността на свидетелството му, тогава той е длъжен да заяви в предложението си, че ще представи технически ръководител“ се заличават.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 27, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 28. В чл. 146, след алинея първа, се прибавя следната нова алинея: „При повече от двама конкуренти, въз основа на единодушно мотивирано решение на комисията, предприятията може да се възлагат и на втория по ред най-изюсен по цена конкурент, ако разликата между двете предложени най-изюсни цени не надвишава 10%, като алинея втора става алинея трета.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 28, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 29. В чл. 167, алинея първа, след буква „г“ се прибавя следната

забележка. Наемането на помещения, както и на земи за сезонни нужди, с годишен наем в размер до 50.000 лв., може да се извършва и по реда на чл. 172 от този закон.

В алинея първа, след текста на буква „п“, се прибавя буква „р“ със следното съдържание: „За работи и доставки, за които има нормирани цени от държавни учреждения.“

В алинея последна думите „за доставки, работи и продажби“ се заличават; запетайката след думата „разрешение“ се заменя с точка, като думите: „с изключение. . .“, до края, се заличават.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 29, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 30. В чл. 169, предпоследната алинея, след думите „респективните министри“ се добавя: „или упълномощените от тях длъжностни лица, след визата на бюджетоконтролния отдел, отделение или контролна служба по бюджета,“ като цифрата „500.000“ се заменя с „1.000.000.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 30, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 31. В чл. 172, алинея четвърта, думите „контрольор-счетоводителя“ се заменят с „канцлера.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 31, моля, да вдигнат ръка. Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 32. В чл. 173, алинея първа, цифрата „500.000“ се заменя с „1.000.000.“

След алинея втора се прибавя следната нова алинея:

„Извършването на работите или изработването на материалите може да се отдава от комисията по предходната алинея и на акорданти с предприемаческа правоспособност или майсторско свидетелство, действащи за своя сметка и на своя лична отговорност, по уговорени условия и единични цени за определен вид и размер работа“ като алинея трета става алинея четвърта.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 32, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 33. Чл. 174 се изменя така:

„Във време на стопанска криза, ако има особен държавен институт, който определя цените на предметите, материалите, машините и пр., държавните учреждения могат да си набавят тия предмети, материали и пр. направо от пазара по определените им от особения институт цени.

В такова време и за предмети, материали, машини и пр., цените на които не са нормирани, министърът на финансите може да разрешава на държавните учреждения и стопанства да си набавят потребните им предмети, материали, машини и пр. направо от пазара, независимо от стойността на доставката, чрез комисията, установена за доброволно съгласие — чл. 170, която комисия уговаря най-изюсните за съкровището условия, като уговоряните цени не може да бъдат по-високи от пазарните. Протоколите за покупките в тия случаи не подлежат на утвърждение.

За хранителните продукти, които подлежат на бърза развала и затова набавянето им трябва да става всекидневно, покупките може да се извършват и чрез вътрешна тричленна комисия, назначена от началника на учреждениято.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 33, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 34. В чл. 176 думите „Министерството на финансите“ се заменят с: „Министра на финансите или упълномощените от него длъжностни лица.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 34, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 35. В чл. 181, буква „в“, думите „Земеделска банка“ се заменят с „Земеделска и кооперативна банка“, като думите „от Българската централна кооперативна банка“ се заличават, а „Българската централна и кооперативна банка“ се заменя с „Българската земеделска и кооперативна банка.“

Председателстващ Димитър Пешев: Който приемат § 35, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 36. В чл. 187, алинея четвърта, на края, точката се заменя с запетая и се добавя следният текст: „както и в случаите по чл. 198, алинея последна, и чл. 217 на този закон.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 36, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 37. Към чл. 191 се прибавя следната нова, последна, алинея: „В изключителни случаи, за доставки, извършвани от странство, когато срокът за доставката не би могъл да бъде спазен, поради правителствени разпоредби или събития от форсмажорен характер, заявяването на непреодолимата сила не е нужно да се прави в срок от 30 дни, а е достатъчно да се представи удостоверение от официалните власти или търговско-индустриалните камари на страната, в която се приготвява доставката, за съществуването на непреодолимата сила, за да се уважи искането за безгубно продължаване срока на доставката, без да е необходимо да се указва в същото нейното времетраене.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 37, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 38. В чл. 194, алинея седма, след думите „техническата власт“ се добавя: „машинни, отоплителни, осветлителни, водопроводни, помпени, канализационни, климатични, хладилни, асансьорни инсталации, бояджийски и стъklarски работи, ако стойността на тия инсталации или работи е над 500.000 лв.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 38, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 39. В чл. 197, алинея втора, на края, се допълва със следния текст: „Нови доказателства пред същата комисия могат да се представят в месечен срок от съобщението за утвърждаване на протокола. Предприемачът може да претендира непризнатото от комисията поскъпване само въз основа на доказателствата, представени пред нея. Същият е длъжен да установи, че поскъпването няма сезонен характер.“

Председателстващ Димитър Пешев: По § 39 има думата народният представител г-н Георги Тодоров. Само по-накратко, г-н Тодоров!

Георги Тодоров: (От трибуната) Г-да народни представители!

Само две думи. Изглежда, че наистина аз слабо разбирам постановленията на закона за бюджета, отчетността и предприятията. Не е уместно от тази трибуна да се правят нито комплименти, нито извинения. Ще дойде време обаче, когато ще се признае, че са били прави всички тези набялявания, които аз ще направя по отношение на тези нови допълнения, които се правят с законопроекта, специално с чл. 197, алинея втора, и тогава ще се учудваме как сме могли наистина толкова драстично и толкова лошо да третираме българските граждани, особено в лицето на предприемачите, които вършат една ползотворна работа за държавата.

Г-да народни представители! Изглежда, че недоразумението тук дохожда от това, че бюрокрацията е дала една редакция без обаче г-н министърът да знае какво цели тя.

Министър Добри Божилов: Г-н Тодоров! Аз протестирам против това твърдение, че бюрокрацията е дала редакцията. Ако има законопроект, който да е бил пречуван 4-5 месеца, който да е бил пращан на всички министри и те лично да са се занимавали с него, който да е бил разгледан от всички юрисконсулти в министерствата, с който да е бил сезиран и Върховният касационен съд, това е именно този законопроект за изменение и допълнение на закона за бюджета, отчетността и предприятията. Протестирам против твърдението Ви, че бюрокрацията е направила този законопроект. Министрите го направиха и Министерският съвет, след най-подробно проучване и обмисляне, го предлага на Народното събрание. Бъдете сигурни, че този законопроект е плод на много проучвания.

Георги Тодоров: Доволен съм, г-н министре, много съм доволен от Вашите обяснения. Обаче и Вие ще се съгласите с мене сега.

Министър Добри Божилов: На някои предприемачи може да не изнася този законопроект.

Георги Тодоров: Не е въпрос за предприемачите. Тук няма А и Б, няма личен въпрос — това е закон. Не се знае дали утре няма да дойдат други да кажат: това, което го искахме сега, то ще бъде противопоставено срещу нас. Атенатирането дохожда изобщо спрямо предприемачите, г-н министре. Позволете сега да се обясня. Аз особено разчитам на Вашата доброта и на онова внимание, което Вие проявихте към предприемачите, за да облекчите тяхното положение. Вие внесохте най-много изменения в законите, за да облекчите положението на предприемачите. Вие наистина направихте твърде много, за да ги докарате до състояние да не отбягват да вземат участие в държавните предприятия, да дават съдействието си на държавата, да творят и строят. Вие, който сте стопанин и треперите над всяка стотинка и в личния си живот, и като министър на финансите, съгласете се, най-сетне, че се налага един малък разбор на онова, което се иска да бъде проведено срещу една част от българското гражданство. Не трябва да мислим, че предприемачите

са молепсани или са афоресани и на тях не трябва да им бъде дадена съответна защита. Аз разбирам, че това законоположение, г-да народни представители, се прави единствено и изключително само поради съображения да се злепостави една част от предприемачите. Защо? Недоразумението дохожда не от това, че текстът е лош, но от това, че схващанията и разбиранията на Върховния касационен съд може да докарат работите дотам, че всеки добросъвестен предприемач да бъде злепоставен. Г-да народни представители! Всичко е в начина на процедирането. Според мене не това разпореждане трябваше да стои тук в законопроекта. Ако някой иска да си отвори очите и да разбере злоторството, което може да дойде по отношение на предприемачите, които творят, това трябваше да отиде към разпорежданията на чл. 206. Член 206 от закона за бюджета, отчетността и предприятията дава възможност за защита на всеки предприемач, който остане недоволен от решенията на комисията, взети след като той рекламира съгласно разпорежданията на чл. 197, да претендира за увеличение стойността на предприятието поради поскъпването на материалите и работната сила. Когато комисията реши въпроса отрицателно и това решение бъде одобрено от г-н министра, за предприемача, по чл. 206, остава открит само една възможност — да отиде с искова молба пред съда. Когато предприемачът отиде в съда, той има свободата, съгласно постановленията на закона за гражданското производство и на всички други закони, да се ползува от всички родове и видове доказателства, каквито законът за гражданското съдопроизводство му поставя на разположение, стига да няма някои специални закони, които да му пречат за представяне на тези или онези доказателства. С предложеното изменение на чл. 197 се отнема тая свобода на предприемача.

Ето защо аз моля особено г-н министра на финансите и г-н министра на правосъдието, който присъства тук, да се разберем по това изменение, за да не правим едно, по моя преценка, недобро и неперпоръчително дело по отношение предприемачите, които участвуват в строежите на страната.

Г-да народни представители! Когато комисията не удовлетвори претенията на предприемача, предявена съгласно чл. 197 от закона за бюджета, отчетността и предприятията за увеличение стойността на останалите за извършване работи, за него се открива, както ви казах, възможността да отиде пред съда и да рекламира с искова молба. Но преди да подаде тази искова молба, той трябва да мише много и много митарства, да прави предупреждения, да спазва срокове и пр. Но както и да е, хората спазват тези срокове.

Г-да народни представители! Шокиращото в предложеното изменение е фразата: „Предприемачът може да претендира непризнатото от комисията поскъпване само въз основа на доказателствата, представени пред нея.“ Какво значи това, г-да народни представители? Това значи, че предприемачът, който е отишъл пред комисията и направил съответната рекламация, за да иска увеличване стойността на останалите за извършване работи, с които доказателства той си е послужил пред комисията, със същите доказателства може да оперира, когато отиде пред съда.

Д-р Иван Бешков: Така е!

Георги Тодоров: Точно така е. Прав сте, г-н Бешков. Само че това нареждане според мене се дължи на бюрокрацията. Ако беше турено в разпорежданията на чл. 206 от закона за бюджета, отчетността и предприятията, уважаемият г-н министър на финансите щеше да разбере неговата тенденция и тогава, аз съм дълбоко убеден, той сам нямаше да допусне да става злепоставяне на предприемачите, да ги лишава от възможността да си служат пред съда и с други доказателства за установяване на тяхната рекламация. Така както е дадено изменението на чл. 197, където е казано, че ако предприемачът не бъде удовлетворен за претендираното поскъпване, той може да рекламира само с доказателствата, с които е оперирал пред комисията, значи, да му отрежете, както се казва на обикновен език, куйрука и да не му дадете възможност да си служи с експертизи, със свидетели и с нови видове писмени доказателства. А българската действителност знаете каква е, г-да народни представители.

Обикновено предприемачите са хора неукни, те не познават разпорежданията на законите и няма да могат да се съобразяват с постановленията им. Трябва да им се даде възможност да посочват и нови доказателства. Как да не е позволено на един предприемач да представи нови доказателства, когато той е подписал при особено мнение? Тук се касае за граждански спорове за милиони и могат да загубят маса български граждани. Или имате вяра в съда, че при събирането на всички доказателства той ще отдаде кесаревото кесарю и божието богу, или ще дадете възможност при рекламациите предприемачите да представят всички видове доказателства. Както ви казах, предприемачите са повече неграмотни хора и няма да знаят допълнението на алинея втора от чл. 197, което ги задължава да представят пред съда само тези доказателства, които са представили, когато са рекламирали пред комисията. Ще представят пред комисията общинско удостоверение, ще представят удостоверение от търговско-индустриалната камара, само писмени доказателства, защото комисията не прави нито експертизи, нито събира свидетелски показания за установяване на обстоятелства, които са важни за решаване на подигнатия спор във връзка с поскъпване на материалите и на работната ръка.

Ето защо аз намирам, че се прави крайно злепоставяне на предприемачите с допълнението на алинея втора на чл. 197.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 39, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 40. В чл. 198, след алинея трета, се добавя следната нова алинея:

„Министърът или упълномощеното от него длъжностно лице има право да унищожи договора, когато се установи от комисията по чл. 191 съществуването на непреодолима сила, която прави изпълнението на предприятието невъзможно в уговорения срок, в който случай гаранцията на предприемача подлежи на връщане. По същия начин се постъпва и когато предприятието е изпълнено отчасти и неговото продължение и изпълнение е възпрепятствувано от непреодолима сила. Тази алинея има тълкувателен характер.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 40, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 41. В чл. 211, алинея трета, думите „от министъра на вътрешните работи и народното здраве“ се заменят с думите „от лицата, които утвърждават бюджетите им.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 41, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 42. В чл. 213, алинея първа, цифрата „200.000“ се заменя с „500.000.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 42, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 43. Към забележката след алинея трета на чл. 217 се добавя следният текст: „Министърът на железниците, пощите и телеграфите може да унищожи договора за отдаване под наем на бюфети при железопътните гари и пристанища, когато се установи от комисията по чл. 191, че не могат да се изпълнят условията на договора, при които е нает бюфетът, поради съществуването на непреодолима сила, в който случай гаранцията на наемателя подлежи на връщане.“

Същото право има и министърът на правосъдието относно бюфетите при съдебните палати.“

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 43, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 44. В чл. 218, след алинея втора, се прибавя следната нова алинея:

Във време на стопанска криза, ако има особен държавен институт, който определя цените на предметите от първа необходимост, държавните учреждения, стопанства, работилници и други такива извършват продажбите на ненужните им материали и произведени по определените от тоя институт цени“, като алинея трета до десета стават съответно четвърта до единадесета.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 44, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„§ 45. Навсякъде в закона за бюджета, отчетността и предприятията думите „отдел за бюджета и отчетността“ се заменят с думите „Дирекция на държавния бюджет и отчетност“; думите „Началникът на отдела за бюджета и отчетността“ се заменят с „Директорът на държавния бюджет и отчетност“; думите

„надлежното бюджетоконтролно отделение“ се заменят с „надлежния бюджетоконтролен отдел или отделение“; думите „бюджетоконтролно отделение“ се заменят с „бюджетоконтролният отдел или отделение“; думите „началника на отделението по изпълнение на бюджета“ се заменят с „началника на отдела или отделението по изпълнение на бюджета“; думите „началника на бюджетоконтролното отделение“ се заменят с „началник на бюджетоконтролен отдел или отделение“; думите „бюджетоконтролните отделения“ се заменят с „бюджетоконтролните отдели или отделения“; думите „Българските земеделска и централна кооперативна банки“, „Българската централна кооперативна банка“ или „Българска земеделска банка“ се заменят с „Българска земеделска и кооперативна банка; думите „бюджетоконтролата“ се заменят с „бюджетоконтролното отделение“; думите „мирови съдия“ се заменят с „околийския съдия“ и думите „окръжен съд“ се заменят с „областен съд“.

Председателстващ Димитър Пешев: Които приемат § 45, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Постъпило е писмено предложение от г-н Дочо Христов, който предлага, в чл. 119 от закона за бюджета, отчетността и предприятията да се заличат думите „даване или вземане под наем.“ Съгласно чл. 47 от правилника за вътрешния ред на Народното събрание това предложение не може да бъде поставено на разглеждане и гласуване, понеже този чл. 119 не е представен за изменение с внесенния от г-н министъра на финансите законопроект.

Има думата г-н министърът на финансите.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Въпросът не е бил повдигнат в комисията и председателстващият е основателен в заключението си, че не може да го сложи на разискване и на гласуване.

Аз обаче съм длъжен да призная, че снощи помежду мен и председателя на комисията стана въпрос по това и че моето разбиране беше, че „даване или вземане под наем“ не бива да се третира като предприятие в смисъла на закона за бюджета, отчетността и предприятията. Председателстващият г-н Пешев обаче е прав да не слага на гласуване направеното предложение от г-н Дочо Христов.

Председателстващ Димитър Пешев: Г-да народни представители! Дневният ред е изчерпан.

Моля да се съгласите, следното заседание да се състои на 23 февруари т. г., вторник, 15 ч., докогато Народното събрание да няма заседание. Които г-да народни представители приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

За следното заседание на 23 февруари, 15 ч., в съгласие с правилството, ви предлагам следния дневен ред:

Оборение на предложенията:

1. За опрощаване сумата 16.109.037 лв., дължима за данъци и други държавни вземания от несъстоятелни и несъществуващи длъжници.

2. За освобождаване от отговорност и за окончателно отчитане по отчета за 1931/1932 финансова година, за времето от 1 април до 15 декември 1931 г., бившия секретар-бирник на Даскал-Атанасовската селска община, Старозагорска околия, Доню М. Карталев.

3. Първо четене на законопроекта за разрешаване на Българското речно плаване да сключи заем от Българската земеделска и кооперативна банка в размер на 150.000.000 лв.

Които г-да народни представители приемат предложения дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Затварям заседанието.

(Затворено в 18 ч. 30 м.)

Подпредседател: **ДИМИТЪР ПЕШЕВ**

Секретари: **ДИМИТЪР САРАДЖОВ**
СВЕТΟΣЛАВ СЛАВОВ

Началник на Стенографското отделение: **ДОНЧО ДУКОВ**